

Posudek bakalářské práce

Název práce: **Představy o budoucnosti dětí v předškolním věku**

Studentka: **Veronika Boušová**

Oponent: Radka High

Autorka nás již úvodním proslovem seznamuje s myšlenkovým rámcem své bakalářské práce, která se týká představ budoucnosti u předškolních dětí. Bakalářská práce je tradičně dělena na teoretickou s praktickou.

Téma bakalářské práce je zvoleno vhodně, představy o budoucnosti u dětí v předškolním věku je velmi zajímavé, leč málo probádané téma. Autorka se tedy postavila do situace, kde nemohla přímo o této vybrané populaci zjistit mnoho informací z hlediska časové perspektivy z dostupných literárních zdrojů. O to zajímavější je sledovat, jak se s touto situací vypořádala.

Teoretická část je vystavena smysluplně, servíruje informace v přehledné formě – postupuje od obecného ke konkrétnějšímu. Dělí se na tři hlavní části – 1. Popis času a časové perspektivy, 2. Vývojovou charakteristikou předškolního dítěte a 3. Kresbou dítěte. Pomyslným přechodem mezi prvním a druhým tématem je kapitola 1.6. zabývající se chápáním prostoru a času v předškolním věku, která jde k meritu věci a považují ji za klíčovou pro další bádání.

Teoretická část je opravdu obsáhlá, převyšuje požadavky kladené na bakalářskou práci a uvádí vyčerpávající přehled konceptů vnímání času a časové perspektivy (což beru jako pozitivum), avšak ne vždy se přímo dotýká zkoumaného tématu, např. Nuttinova teorie budoucí časové perspektivy (může, ale nemusí být vnímáno jako negativum).

V některých pasážích studentka mixuje terminologii (užívá pojmy typické pro konkrétní autory u autorů, kteří tyto termíny nepoužívají), což může značit zmatek v různých teoretických koncepcích časové perspektivy.

Praktická část navazuje na teoretickou, na počátku si studentka klade dvě výzkumné otázky, z nichž druhá z nich obsahuje čtyři podotázky. Výzkumné otázky jsou vzhledem ke kvalitativnímu designu formulovány otevřeně, což považují za správné.

Cíle kreseb a argumentace využití právě kresby je v pořádku, jen uvažují o vhodnosti doplňujícího úkolu v případě nepochopení zadání první kresby („Nakresli sám sebe v budoucnosti.“).

Následuje vlastní výzkum, který je přehledně řazen. V úvodu každé kapitoly je krátký popis situace, v níž se děti nacházely a popis cíle, jakého mělo být dosaženo. Následuje tabulka s kategoriemi a subkategoriemi, popis tabulky a detailnější vysvětlení jednotlivých (sub)kategorií kreseb a krátké shrnutí výzkumné kategorie. Oceňuji, že studentka nezůstala jen u popisu kresby, ale snaží se i interpretovat, zamýšlí se nad tím, jaký mohl být motiv kresby (proč děti (dítě) kreslí konkrétně tento obrázek). Zajímavá je subkategorie, kdy děti nakreslily budoucí povolání a jsou schopny popsat, co povolání obnáší a proč ho chtějí dělat – můžeme zde tušit určitou znalost, informovanost, možná (?) i větší realnost přání.

Budoucí rodina je členěna do několika kategorií, v čemž spatřuji cit vnímání rozdílnosti u kreseb, kde autorka popisuje zajímavá zjištění, která jsou v souladu s výzkumy (např. partnerem dítěte je rodič nebo sourozenec).

Součástí jsou i kazuistické popisy vybraných dětí, což považují za vítanou součást práce. Zde se ukazují zajímavé momenty. Viz otázka pro studentku.

V diskuzi se autorka snaží vztáhnout svůj výzkum k přečtené literatuře. Diskuze je tedy diskuzí v pravém slova smyslu. Pravděpodobně díky časovému presu v ní však chybí uvedení roků u literárních zdrojů.

V práci je několik gramatických i stylistických chyb.

Jako vedoucí práce si dovolím zhodnotit i spolupráci se studentkou. Autorka projevovала zájem o studované téma, s každou konzultací se zvyšovalo její porozumění, což svědčí o samostudiu i o velké motivaci a snaze porozumět studovanému. S grácií se zhostila složitého a u předškolních dětí ne příliš probádaného tématu. Bakalářskou práci tedy doporučuji k obhajobě.

Otázky pro studentku:

- Z jakého důvodu autorka volila právě tato tematická zadání kresby?
- Jak by šlo jinak (lépe) uvést doplňující úkol k („Nakresli sám sebe v budoucnosti.“).
- Jak si studentka vysvětluje, že chlapec B prokazuje vnímání času pod úrovní věku, ale v rozboru píše, že je orientován na budoucnost? Jaký je tedy vztah rozboru kreseb a pedagogické diagnostiky vnímání času?
- Může studentka objasnit následující část: „Chápání budoucnosti u dětí předškolního věku je dle Vágnerové závislé na události, která se jich týká a je dána. Výzkum toto tvrzení z části potvrzuje, ale z části ho také vyvrací. Mluvíme totiž o událostech, které se dětí týkají, avšak nejsou předem dány. Zaleží na dětských představách a fantaziích.“ (str. 65) Co její výzkum potvrzuje a co vyvrací?
- Co značí, když dítě nakreslí povolání a je schopné ho popsat? Znamená to nutně, že má představu o budoucnosti? Stejnou otázku mám i co se týče školy.

V Praze dne 16.5.2018

Radka High